

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

9 februari 2009

VERZOEKSCHRIFT

**over voorrang bij inschrijving in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel
volgens het decreet gelijke onderwijskansen-I (GOK)**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door mevrouw An Michiels**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck.

Vaste leden:

de heer Werner Marginet, de dames Katleen Martens, An Michiels, Marie-Rose Morel, de heer Leo Pieters;

de heer Paul Delva, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn, Monica Van Kerrebroeck;

de dames Stern Demeulenaere, Laurence Libert, de heer Hans Schoofs;

de heer Dirk De Cock, mevrouw Anissa Temsamani, de heer Robert Voorhamme.

Plaatsvervangers:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heren Ludwig Caluwé, Jos De Meyer, mevrouw Vera Jans, de heer Luc Martens;

de heer Karlos Callens, de dames Margriet Hermans, Fientje Moerman;

de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen, Joris Vandenbroucke.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Kris Van Dijck.

DAMES EN HEREN,

1. Procedure

Op 16 oktober 2008 diende de verzoeker bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift in over voorrang bij inschrijving in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel volgens het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I (verzoekschrift nr. 4 (2008-09)).

Dit verzoekschrift werd op 22 oktober 2008 ontvangen verklaard door de voorzitter van het Vlaams Parlement en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie. Het verzoekschrift werd aan de commissieleden overgemaakt.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste maal tijdens haar vergadering van 11 december 2008 en besliste om de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, naar bijkomende informatie te vragen over dit verzoekschrift.

De minister bezorgde bij brief van 15 januari 2009 een antwoord op het verzoekschrift (zie bijlage). Op 29 januari 2009 kwam de commissie tot een besluit.

2. Inhoud van het verzoekschrift

Artikel III.3, §1, van het GOK-decreet bepaalt dat Nederlandstalige scholen in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad in het gewoon basisonderwijs en in de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs onder bepaalde voorwaarden voorrang kunnen verlenen aan leerlingen van wie de thuistaal het Nederlands is. De thuistaal Nederlands moet daarbij worden aangetoond met een verklaring op eer.

De verzoeker vindt dit discriminerend ten aanzien van EU- en andere niet-Belgische burgers die in Brussel in het Nederlands zijn ingeschreven. Hierover werd een klacht ingediend bij de Europese Commissie (Klacht A/3723).

De verzoeker vraagt om artikel III.3, §1, van het GOK-decreet zo aan te passen dat de bovenvermelde voorrang ook geldt voor leerlingen die een Nederlandstalig kinderdagverblijf bezocht hebben (mits schriftelijke bevestiging van het desbetreffende kin-

derdagverblijf), en ook voor leerlingen die een Nederlandstalige identiteitskaart hebben.

3. Bespreking

Mevrouw *An Michiels* verwoordt namens de Vlaams Belangfractie enkele opmerkingen bij het standpunt van de minister. Zo schrijft hij in zijn antwoord dat geen van beide criteria die door de verzoeker worden gevraagd, enige garantie inhouden dat de thuistaal van het gezin het Nederlands is. Die waterdichte garantie is er echter ook niet met de nieuwe regeling waarnaar de minister verwijst (zie ook *Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1962/1*). De minister verwijst ook naar het experimenteerartikel voor de aanmeldingsprocedure voorafgaand aan een inschrijving in een school. De spreker heeft weet van experimenten in Gent maar ze vraagt of er ook in Brussel zijn? Bieden zij een oplossing voor het probleem dat de verzoeker schetst? Hoe dan ook maakt het antwoord van de minister geen oplossing mogelijk voor het probleem van de verzoeker.

Mevrouw Michiels verwijst naar het voorstel van decreet van de dames Greet Van Linter, Katleen Martens en haarzelf houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1637/1*) dat op 19 juni 2008 verworpen werd. Het voorstel van decreet suggereerde een gelijkaardige oplossing zoals gevraagd door de verzoeker, namelijk het voorleggen van een Nederlandstalige identiteitskaart.

Mevrouw *Elke Roex* vindt het antwoord van de minister duidelijk. Er bestaat gelukkig geen subnationaliteit in Brussel. Een Nederlandstalige identiteitskaart geeft geen garantie dat men Nederlands kent of spreekt. Het gevaar bestaat immers dat vele personen die Nederlandsonkundig zijn naar het gemeentehuis zullen trekken om hun identiteitskaart om te zetten naar een Nederlandstalige. Een verklaring op eer is nog steeds geloofwaardiger.

Anderzijds heeft mevrouw Roex enig begrip voor het probleem van de verzoeker. Het is absoluut noodzakelijk dat kinderen in die situatie toegang tot het Nederlandstalig onderwijs wordt verzekerd. Maar zij merkt op, samen met de minister, dat de voorrangsregels slechts voorrangsregels zijn die het recht van het kind niet uitsluiten om ingeschreven te worden in het Nederlandstalig onderwijs. Het is wel belangrijk voor

de Nederlandstalige gezinnen voorrang te krijgen in de school van hun keuze zodat ze ook dicht bij huis Nederlandstalig onderwijs kunnen genieten. De spreker stelt voor dat de commissie zich zou aansluiten bij het standpunt van de minister.

Mevrouw *An Michiels* volgt de redenering van mevrouw Roex en is het daar mee eens. Maar aan buitenlanders die zich hier komen vestigen wordt wel gevraagd dat ze de taal van het land leren. Dat geldt voor de verzoeker maar door het feit dat zij zich in Brussel vestigen is het voor hen moeilijk om hun kind naar het Nederlandstalig onderwijs te sturen.

Mevrouw *Elke Roex* beaamt dat er capaciteitsproblemen zijn voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Maar dit geldt vooral in de zogenaamde 'Vijfhoek'. Het probleem moet niet overroepen worden. Zij verzekert dat, bijvoorbeeld, er in de meeste scholen in Anderlecht geen probleem is. Indien men zich bij de start van de inschrijving aanmeldt, zal men onmiddellijk worden ingeschreven. Plaatselijk zijn er capaciteitsproblemen in scholen die erg populair zijn maar dat probleem stelt zich ook in andere steden. Dit probleem zal zich steeds voordoen, welke maatregelen men ook neemt.

De heer *Paul Delva* is niet te vinden voor de piste die verzoeker voorstelt om voorrang te geven aan leerlingen met een Nederlandstalige identiteitskaart omwille van de redenen die al werden aangehaald door mevrouw Roex. Anderzijds pleit de verzoeker ervoor om voorrang te verlenen aan kinderen die een Nederlandstalig kinderdagverblijf hebben bezocht. Dat ligt volgens de spreker in het verlengde van wat hij denkt. Hij vindt het logisch dat kinderen die ingeschreven zijn in een Nederlandstalig kinderdagverblijf ook een bepaalde voorrang zouden kunnen genieten bij de inschrijving in een Nederlandstalige school. Op de vraag van de minister tot verduidelijking bevestigt de heer Delva dat het hier om een CD&V-standpunt gaat.

Mevrouw *Elke Roex* beaamt dat er inderdaad in Brussel een debat aan de gang is over het al dan niet voorrang verlenen van kinderen die ingeschreven waren in een Nederlandstalig kinderdagverblijf. Zij is van mening dat dit debat vandaag niet kan worden afgesloten. Momenteel is er geen taalcontrole op de kinderdagverblijven, met uitzondering van de door Kind en Gezin gesubsidieerde kinderdagverblijven. Bovendien betekent het hebben van een attest

van Kind en Gezin nog niet dat het kind Nederlands heeft geleerd. Het GOK-decreet bepaalt voorrangregels waarbij men gelijke kansen wil geven aan elk kind. In kinderdagverblijven gelden dergelijke voorrangregels absoluut niet. Zij waarschuwt dat door een inschrijving in een Nederlandstalig kinderdagverblijf men het GOK-decreet zou kunnen omzeilen.

De *voorzitter* stelt voor om de gemaakte opmerkingen te noteren in het verslag als reactie op het standpunt van de minister en dat dit wordt bezorgd aan de verzoeker. Zij vraagt of de commissie kan akkoord gaan met het antwoord van de minister. Een meerderheid van de leden kan zich achter het standpunt van de minister scharen.

De heer *Jef Tavernier* vraagt verduidelijking over het verslag. De voorzitter bevestigt dat alle gemaakte opmerkingen in het verslag genoteerd worden en dat het standpunt van de minister zonet werd goedgekeurd.

De heer *Paul Delva* verduidelijkt dat, binnen het kader van het bestaande decreetgevend kader, hij zich akkoord kan verklaren met het standpunt van de minister. Dat neemt niet weg dat er nog een aantal vragen openblijven die in de komende maanden of jaren nader zullen bekeken worden.

De heer *Jef Tavernier* merkt op dat de heer Paul Delva eerder sprak van een standpunt van de CD&V-fractie.

De heer *Paul Delva* repliceert dat de CD&V-fractie van mening is dat het GOK-decreet, en het daarin bepaalde inschrijvingsluik, op een bepaald moment zal moeten herbekeken worden. Het is niet nuttig om daar nu één aspect uit te lichten. Er zijn meerdere elementen die de CD&V-fractie wil aanpassen, zoals onder andere een verruimde toegang van de Nederlandstalige kinderen tot het Nederlandstalig onderwijs.

De heer *Jef Tavernier* begrijpt hieruit dat er elementen voor discussie zijn, dat er een mogelijkheid is tot een gewijzigd standpunt maar dat de voorrang voor kinderen ingeschreven in een Nederlandstalig kinderdagverblijf op dit ogenblik geen nieuw CD&V-standpunt is.

Mevrouw *Monica Van Kerrebroeck*, voorzitter, bevestigt dit.

4. Conclusie

Een meerderheid van de leden is het eens met de conclusie van de minister en met het voorstel van de voorzitter om het standpunt van de minister samen met het verslag van de bespreking aan de betrokkene te bezorgen.

De verslaggever,

De voorzitter,

An
MICHIELS

Monica
VAN KERREBROECK

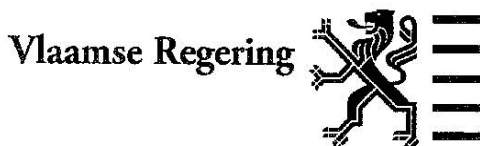

BIJLAGE:

Antwoord van viceminister-president Frank Vandenbroucke

**Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Werk,
Onderwijs en Vorming**

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck
Voorzitster
Commissie voor Onderwijs, Vorming,
Wetenschap en Innovatie
Vlaams Parlement
1011 BRUSSEL

Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
Tel. 02 552 68 00 - Fax 02 552 68 01
kabinet.vandenbroucke@vlaanderen.be

uw bericht van
19 december 2008

uw kenmerk
Dec/grt/081219.001

ons kenmerk
KN/OND/4462/42160

bijlagen

vragen naar / e-mail
John De Plecker
john.deplecker@vlaanderen.be

telefoonnummer
02 552 68 62

datum
15 januari 2009

Betreft: Verzoekschrift 4 (2008-2009) van over voorrang bij inschrijving in
het Nederlandstalig onderwijs in Brussel volgens het decreet van
28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I

Mevrouw de voorzitter,

Het gelijke onderwijskansendecreet dat dateert van 2002 en zowel tijdens vorige als huidige legislatuur een aantal aanpassingen heeft gekend, draagt een aantal belangrijke doelstellingen in zich. Het decreet zorgt er niet alleen voor dat scholen met meer kansarme leerlingen ook een betere omkadering genereren waardoor meer ondersteuning aan deze kinderen kan worden gegeven, het decreet heeft ook de verdienste om enerzijds het lokale overleg te hebben gestimuleerd en anderzijds aan elk kind een principieel recht op inschrijving te hebben gegeven.

Los van dat decreet stellen er zich in Vlaanderen en Brussel een beperkt aantal vragen in verband met de capaciteit van ons onderwijs. Het Vlaamse onderwijs telt zo'n 2500 scholen in het basisonderwijs en 1000 scholen in het secundair onderwijs. Ondanks het feit dat 'Vlaanderen-breed' de capaciteit van al deze scholen zeker volstaat om jaarlijks meer dan één miljoen leerlingen op te vangen, moeten we toch telkens vaststellen dat in een beperkt aantal van deze scholen het aantal beschikbare plaatsen niet volstaat om alle, zich voor inschrijving meldende leerlingen in te schrijven. In deze scholen is de vraag dus groter dan het aanbod en in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is het probleem groter dan in Vlaanderen.

Soms wordt de verklaring voor het capaciteitsprobleem gelegd bij het gelijke onderwijskansendecreet, maar zo'n bewering strookt niet met de werkelijkheid.

Het GOK-decreet had de ambitie om alle leerlingen gelijke kansen op inschrijving in een school te geven. In het overgrote deel van onze Vlaamse scholen stelde er zich geen probleem, maar een beperkt aantal scholen hanteerde een inschrijvingsmethode die 'selectief' te noemen was en soms zelfs discriminerend. Het GOK-decreet voorziet in een soort 'versterkt' inschrijvingsrecht dat een recht op inschrijving garandeert aan alle leerlingen in elke school.

De regels met betrekking tot de inschrijvingen houden ook een aantal te verantwoorden voorrangsregels in. In eerst instantie wordt er voorrang gegeven aan broers en zussen van reeds ingeschreven leerlingen. Ook bepaalt het decreet dat in Brussel voorrang kan worden gegeven aan enerzijds kinderen waarvan de thuistaal het Nederlands is, anderzijds aan kinderen uit kansarme gezinnen. Deze voorrangsregels hebben op zich enkel waarde in scholen waar de capaciteit onder druk staat. In scholen zonder capaciteitsprobleem heeft het bepalen van voorrangsregels weinig zin.

Het GOK-decreet verleent, voor wat het Brussels Hoofdstedelijk gewest betreft, de mogelijkheid aan het Lokaal Overlegplatform tot het bepalen van de hoogte van het percentage voorrang voor Nederlandstaligen. Het decreet bepaalt ook dat dit voorrangspercentage minstens 20% moet zijn. Indien men lokaal niet tot een consensus komt, valt men terug op de decretaal bepaalde 25% voorrang.

Momenteel is in het LOP Brussel basisonderwijs afgesproken dat het percentage voor voorrang van Nederlandstalige kinderen 45% is. Dit is een engagement dat alle basisscholen van het LOP Brussel hebben aangegaan voor 4 opeenvolgende schooljaren te beginnen met de inschrijvingen voor het schooljaar 2007-2008.

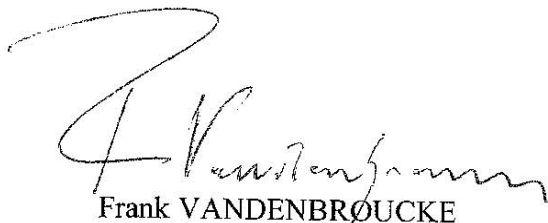
In het verzoekschrift wordt gepleit om de voorrangsregeling uit te breiden met kinderen die zijn ingeschreven in een Nederlandstalig kinderdagverblijf en voor kinderen die in het bezit zijn van een identiteitsbewijs dat in het Nederlands is uitgereikt. Geen van beide criteria houden enige garantie in dat de thuistaal van het gezin het Nederlands is. Bovendien kennen we in Brussel geen subnationaliteit.

Ik wil er ook op wijzen dat er momenteel een voorstel van decreet voorligt dat de regels inzake voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel preciseert en verbreed. Zoals u weet heeft het Vlaamse Parlement ter gelegenheid van het nieuwe financieringsdecreet de definitie van thuistaal aangepast. Daar waar in het verleden thuistaal eerder vaag en subjectief werd omschreven als "de gebruikelijke taal binnen het gezin" gaat de nieuwe definitie uit van heldere begrippen. Er wordt gepeild naar de taal die het kind spreekt met elk van de ouders en met de broers en/of zussen. Op basis daarvan wordt bepaald of een school in aanmerking komt voor extra middelen. Zo is bepaald dat een school voor een leerling die slechts met één uit drie (vader, moeder, broer/zus) Nederlands spreekt extra middelen kan genereren. Voor de GOK-omkadering en voor de werkingsmiddelen wordt die leerling dus als "niet-Nederlandstalig" aanzien. Het voorstel van decreet houdt in dat wanneer nu echter zo blijken dat die ene persoon met wie het kind Nederlands praat de moeder of de vader is, het kind toch wordt toegelaten tot de voorrangsregeling voor Nederlandstaligen. Dit lijkt me een belangrijke en terechte aanpassing van de voorrangsregels voor Brussel.

Daarenboven ben ik van mening dat het niet opportuun is om momenteel bijkomende voorrangscategorieën te maken vooraleer er een grondige evaluatie gebeurd is van het experimenteerartikel m.b.t. de aanmeldingsprocedure voorafgaand aan een inschrijving in een school. Dat is voorzien voor het einde van het schooljaar 2009-2010 nadat de inschrijvingsperiode voor het schooljaar 2010-2011 achter de rug is.

Zoals ik eerder stelde, moeten we ook een onderscheid maken tussen de gevolgen van de voorrangsregels en het inschrijvingsrecht enerzijds en de impact van het capaciteitsprobleem in het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest anderzijds. Momenteel loopt er, in opdracht van minister Van Hengel, een onderzoek dat het capaciteitsprobleem in het basisonderwijs in BHG in kaart wil brengen. De resultaten van dit onderzoek en mogelijke beleidsaanbevelingen werden aangekondigd tegen eind 2008.

Hoogachtend

Frank VANDENBROUCKE

Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming